

KLIIMAPOLIITIKA PÕHIALUSED AASTANI 2050

Keskkonnaministeriumi memo, juuni 2016

*Kui sa ei saa muuta
olusid, tuleb muuta
suhtumist.*

Fred Jüssi

- Inimtegevuse tõttu õhku paisatud kasvuhoonegaaside heide on soodustanud ülemaailmse kliima muutumist alates 1880. aastatest.
- Eesti õhutemperatuur on viimasel poolsajandil tõusnud ligi 2 °C – see on poole rohkem kui kogu maailmas keskmiselt ja jätkab suure tõenäosusega tõusmist sajandi lõpuni.
- See tähendab, et Eestis on tulevikus nelja aastaaja asemel kolm, hääbub talv ning lume ja jääpäevi on kaks nädalat vähem. Porine sügis vältab kevadeni, sagenevad äärmuslikud ilmanähtused – põuaperioodid, üleujutused, tormid, mõnepäevased erakordsed külmad, mis on šokiks loodusele. Lisaks tõuseb merepind ja kasvab sademete hulk, siia saabuvad uued võõrliigid ja taimekahjurid.
- Kliimamuutused mõjutavad meie elukvaliteeti, näiteks terviseohud inimesele, muutused looduse elurikkuses ja põllumajanduse saagikuses, rannikuerosioonist tingitud ehitusnõuded jne.
- **Lisaks looduslikele jõududele on inimese panus kliimamuutustesse märkimisväärne ning see võimendub ajas üha kasvava rahvaarvu ning tarbimise tulemusel.** Me ei saa kliimamuutusi vältida, küll aga saame neid leevendada ja paremini kohaneda kliimamuutuste mõjudega.
- Eesti liitus koos 195 maailma riigiga 2015. a detsembris Pariisi kliimakokkuleppega – ülemaailmse siduva tegevusplaaniga selle kohta, kuidas hoida temperatuuri keskmine tõus alla 2 °C, veel parem alla 1,5 °C.
- Keskkonnaministeriumi seni kõige laiahaardelisema huvirühmade kaasamisprotsessi raames töötasid ühe aasta jooksul eksperdid ja huvirühmad välja Eesti visioonidokumendi „**Kliimapoliitika põhialused aastani 2050**“. Sellega lepime Eestis esmakordselt kokku, kuidas olulisemate majandussektorite lõikes vähendada inimese tegevuse kahjulikku mõju kliimale ja keskkonnale.

Kasvuhoonegaaside heite vähendamine on Eestile võimalus valida arengusuund, mis võimaldab luua võimalikult vähese keskkonna- ja inimeste tervisekuluga suurimat lisandväärtust.

See on ühtlasi võimalus Eesti ettevõtetele, arengutõuge uuenduslikele rohetehnoloogiatele.

AASTAKS 2050:

- vähendame kasvuhoonegaaside heidet ligi 80% – nelja mõjude hindamise analüüsi tulemused näitavad, et see on tehniliselt **võimalik ning sellega kaasneb tõenäoliselt positiivne mõju majandusele ja energiajulgeolekule**. See tähendab, et kohaneme Eestis uue, palju võimalusi pakkuva olukorraga, läheme üle keskkonnahoidlikumale majandus- ja käitumismudelile, millest saavad kasu nii ettevõtted, keskkond kui ka ühiskond laiemalt
- mõistame, et keskkonna saastamine ja hoolimatu kasvuhoonegaaside heite õhku paiskamine on tulevaste põlvete arvelt elamine. Sel on sotsiaalne ja majanduslik kulu ning Eesti saastaja peab hakkama selle privileegi eest maksma **saastaja vastutuse põhimõtte järgi**
- loome atraktiivse keskkonna eelkõige innovaatiliste kasvuhoonegaaside heidet vähendavate (*cleantech*) **rohetehnoloogiate**, toodete ja teenuste teadus- ja arendustegevuseks ning ekspordiks

VALDKONDLIKUD SÕNUMID:

- **energiamajanduse, sealhulgas transpordi heidet** tuleb otsustavalt ja oluliselt vähendada. See tähendab tänase taastumatul ressursil põhineva ja saastava energiatootmise asendamist valdavalt **kohaliku taastuenergia tootmisega**
- **energiatootmises ja tööstuses** peab saastamine muutuma kulukamaks kui investeerimine vähese süsinikuheitega tehnoloogiate ja kütuste kasutuselevõttu. Kodumaist põlevkiviressurssi tuleb maksimaalselt väärindada, mistõttu muutub tõenäoliselt põlevkivi otsepõletamine elektri tootmiseks majanduslikult mõttetuks 2030. aastaks
- täiendav **energiasääst** tekib nutikatest võrkudest ja säästlikest kodumajapidamistest
- **transpordis** tagab riik, et ebaökonomsete sõidu- ja kaubaautode kasutamise kulu hakkab adekvaatselt kajastama keskkonnale põhjustatud kahju
- **teadlikkuse kasvu ja tõhusama planeerimise** abil peab vähenema inimeste **sundliikumise** vajadus. Eelisarendada tuleb kergliiklust, ühistransporti ja vähese süsinikuheitega transpordisüsteeme. Oluline roll on ka uuenduslike nutikate tehnoloogiate ja näiteks jagamismajanduse põhimõtete arendamisel ja ulatuslikul rakendamisel
- **metsamajanduses** tuleb suurendada Eesti metsade ja muldade süsiniku sidumise võimet ning talletada süsinikku Eestis tehtud puittoodetes. Energiatootmises saab taastumatute ressursside asemel kasutada halva kvaliteediga puitu
- **põllumajanduse** tootlikkust ja väetiste kasutamise tõhusust tuleb suurendada, asendades sealjuures mineraalseid väetisi orgaanilistega (nt biosüsi)
- **kohanemaks** kliimamuutuste mõjudega tagame majanduse, taristu ja energiasektori toimimise ning ennetame negatiivset tervisemõju mis tahes kliimasündmuste avaldumisel. Samuti suurendame päästesuutlikkust ning elanikkonna valmisolekut hädaolukordadeks

LISAINFO

Kliimapoliitika põhialused aastani 2050 ja kaasnevate mõjude analüüsid

Keskkonnaministeeriumi kodulehel:

<http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/kliimapoliitika-pohialused-aastani-2050-0>